

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

*Кафедра педагогіки та психології
Факультет № 3*

РОБОЧА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни ***Вступ до спеціальності*** обов'язкова компонента
освітньої програми *першого* (бакалаврського) рівня вищої освіти

053 Психологія (психолог підрозділів поліції)

**Харків
2023**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 3
Протокол від 29.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін ХНУВС
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри педагогіки та психології
(Протокол від 29.08.2023 № 13)

Розробник:

*Старший викладач кафедри педагогіки та психології факультету № 3 ХНУВС,
кандидат психологічних наук, доцент – Олена МАКАРОВА*

Рецензенти:

*Доцент кафедри психології та педагогіки Харківської державної академії
культури, кандидат психологічних наук, доцент - Ігор ВІДЕНЄВ
Доцент кафедри педагогіки та психології факультету №3, кандидат
психологічних наук, доцент – Вікторія ДОЦЕНКО*

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3 Загальна кількість годин – 90 Кількість тем – 5	05 - соціальні та поведінкові науки 053 психологія - Бакалавр	Навчальний курс – 1 Семестр – 1 Види підсумкового контролю: залік

Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:	
денна форма навчання	
Лекції – 18 год; Семінарські заняття – 20 год; Практичні – 4 год; Самостійна робота – 48 год; Індивідуальні завдання: Реферати (тощо) – 1, семестр – 1	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» формування адекватного уявлення здобувачів вищої освіти щодо психології як сфери професійної діяльності.

Завданням вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності»: є цілеспрямоване оволодіння студентами знаннями щодо основних напрямків, задач, форм, принципів та методів роботи практичного психолога у різних сферах його діяльності, системою психологічної служби.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, психофізіологія, соціальна, психологія особистості.

Очікувані результати навчання: в результаті засвоєння курсу «Вступ до спеціальності» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- зміст основних понять та категорій практичної психології;
- паспорт спеціальності; структуру, функції та завдання психологічної служби;
- основні напрямки та функції практичного психолога в різних сферах його діяльності;
- основні форми, методи та засоби роботи практичного психолога;
- професійно-етичні принципи, права та обов'язки психолога-практика;
- принципи організації робочого місця практичного психолога, систему підвищення кваліфікації практичного психолога та психолога-науковця;

вміти:

- застосовувати набуті теоретичні знання в практичній діяльності психолога;
- вільно користуватися поняттями та категоріями,
- що розкривають суть предмету; застосовувати знання про особливості професійної діяльності психолога на практиці;
- використовувати деякі психологічні методи та засоби роботи практичного

психолога; керуватися професійно-етичними принципами практичного психолога;

- організовувати робоче місце практичного психолога.

З метою організації ефективного контролю процесу засвоєння здобувачами вищої освіти матеріалу курс розроблено підсумковий *залік*

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
	ЗК3.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
	ЗК4.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК5..	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК7.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК8.	Навички міжособистісної взаємодії.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК1.	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
	СК4.	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
	СК7.	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формувати аргументовані висновки та рекомендації
	СК10.	Здатність дотримуватися норм професійної етики
	СК11.	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
	СК12.	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

Програмні результати навчання	ПР1.	Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
	ПР2.	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
	ПР4.	Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
	ПР10.	Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
	ПР12.	Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.
	ПР13.	Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
	ПР14.	Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.
	ПР15. .	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
	ПР16.	Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога
	ПР17.	Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській

		діяльності
	ПР 19	Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії
	ПР 22.	Забезпечувати профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню дітьми або проти дітей кримінальних і адміністративних правопорушень, надання психологічної допомоги дітям та сім'ям в складних життєвих обставинах.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема №1. Практична психологія як галузь психологічної науки та спеціальність

Життєва, пересічна, академічна та практична психологія, їх характеристика. Взаємовідносини між академічною та практичною психологією, їх схожість та відмінності. Прикладні галузі психології, їх загальна характеристика. Історія становлення практичної психології як науки. Практична психологія як спеціальність. Історія становлення практичної психології як спеціальності.

Тема № 2. Основні форми та методи роботи практичного психолога.

Психологічна діагностика. Методи психодіагностики. Психодіагностичні ситуації, психодіагностичне обстеження.

Психологічна просвіта: поняття, задачі, види, методи.

Поняття та види психологічного консультування. Консультаційна бесіда як основний метод психологічного консультування, її модель.

Психологічна корекція: поняття, види. Методи психологічної корекції: соціально-психологічний тренінг, ігрові методи, групова дискусія, психотехнічні вправи.

Психотерапія, її специфічні задачі та показання. Методи психотерапії. Сугестивний напрямок у психотерапії. Психодинамічний напрямок у психотерапії. Поведінкова психотерапія, її основні методи. Гуманістичний напрямок у психотерапії.

Психогігієна та психопрофілактика, їх основні задачі, напрямки та методи.

Психологічне супроводження праці як інтегральна форма діяльності практичного психолога.

Поняття про психологічну допомогу. рольова структура ситуації психологічної допомоги.

Основні сфери діяльності практичного психолога. Поняття про психологічну службу. Структура психологічної служби. Функції психологічної служби. Психологічна служба в закладах освіти. Психологічна служба в поліції. Основні напрямки та завдання діяльності клінічного психолога. Діяльність психолога в сфері економіки та бізнесу. Основні завдання психолога служби сім'ї та браку.

Центри та заклади науково-дослідної, прикладної та практичної психології в Україні. Номенклатура спеціальностей наукових співробітників.

Тема № 4. Професіограма практичного психолога.

Поняття «професіоналізм», «професійна компетентність». Професіограма практичного психолога, її складові. Трудограма та психограма професії практичного психолога поліції. Професіонально-важливі якості практичного психолога. Проблема оцінки результату професійної діяльності психолога-практика.

Поняття професійної етики. Етичний кодекс психолога-практика. Специфічні професійно-етичні принципи окремих форм роботи психолога. Права та обов'язки практичного психолога.

Тема № 5. Робоче місце психолога-практика.

Поняття про робоче місце практичного психолога. Матеріальне забезпечення робочого місця психолога. Особливості оформлення кімнати психологічної релаксації. Основні функції та етапи перебування у кімнаті психологічної релаксації. Вплив кольору на психіку людини. Специфіка оформлення та функції кімнати психологічного розвантаження.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема № 1: Практична психологія як галузь психологічної науки та спеціальність.	14	2	4			8	Залік
Тема № 2: Основні форми та методи роботи практичного психолога.	18	4	4			10	

Тема № 3: Система психологічної служби в різних сферах діяльності практичного психолога.	22	4	4	4		10
Тема № 4: Професіограма практичного психолога.	18	4	4			10
Тема № 5: Робоче місце психолога-практика.	18	4	4			10
Всього за семестр - 1	90	18	20	4	-	48

4.1.2. Питання що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література
	Тема №1. Практична психологія як галузь психологічної науки та спеціальність.	Основна: 1,2,3,6 Допоміжна 1,2,3,4,5.
	1. В чому схожість та відмінності між життєвою, пересічною, академічною та практичною психологією?	
	2. Які взаємовідносини між академічною та практичною психологією?	
	3. Визначте особливості історичного становлення вітчизняної психології як спеціальності	Основна: 1,2,3,4,5,8 Допоміжна: 1,2,3,4,5
	Тема № 2. Основні форми та методи роботи практичного психолога	
	1. Що таке психологічна діагностика? Охарактеризуйте основні види, методи, ситуації, етапи психологічної діагностики?	
	2. Охарактеризуйте психологічну просвіту як форму діяльності практичного психолога.	
	3. Що таке психологічне консультування? Дайте характеристику основним видам та методам психологічного консультування. Виділіть переваги та недоліки телефонного консультування.	
	4. В чому полягає сутність психологічної корекції? Дайте характеристику основним видам та методам психологічної корекції.	
	5. Розкрийте сутність психотерапії як форми роботи практичного психолога. Чим вона відрізняється від психокорекції? Охарактеризуйте сучасні напрямки в психотерапії.	
	6. Що таке психогігієна і психопрофілактика? В чому полягає сутність психологічного супроводження праці? Чим воно відрізняється від інших форм роботи психолога?	
	Тема № 3: Система психологічної служби в	Основна:

	<p>різних сферах діяльності практичного психолога.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке психологічна допомога? 2. Назвіть основні сфери діяльності практичного психолога. 3. Що таке психологічна служба, її функції? Яку структуру має психологічна служба? 4. Визначте особливості функціонування психологічної служби в закладах освіти. 5. Проаналізуйте структуру та основні функції психологічної служби в поліції. 6. Охарактеризуйте основні напрямки та завдання діяльності клінічного психолога. 7. Охарактеризуйте основні напрямки та завдання діяльності психолога в сфері економіки та бізнесу. 8. Які основні завдання психолога служби сім'ї та браку? 9. В чому специфіка роботи психолога у сфері політики? 11. Охарактеризуйте центри та заклади науково-дослідної, прикладної та практичної психології в Україні. 	<p>1,2,3,4,5,6,8,9 Допоміжна 1,2,3,4,6.</p>
	Тема № 4. Професіограма практичного психолога.	Основна 7
	<ol style="list-style-type: none"> 1.Що таке професіоналізм, професійна компетентність, професіограма? 2. Які професіонально-важливі якості необхідні практичному психологу? 3. В чому полягає проблема оцінки результату професійної діяльності психолога-практика? 4. Що таке професійна етика? Охарактеризуйте етичний кодекс психолога-практика. 5. Які є специфічні професійно-етичні принципи при виконанні окремих форм роботи? 6. Які є права та обов'язки у практичного психолога? 	<p>Допоміжна 2,3,6</p>
	Тема № 5. Робоче місце психолога-практика.	Основна:
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке робоче місце практичного психолога? 2. Які є матеріальні складові робочого місця психолога? 3. Які особливості оформлення кімнати психологічної релаксації? 4. Охарактеризуйте основні функції та етапи перебування у кімнаті психологічної релаксації? 	<p>8,9 Допоміжна 2,3,4,6</p>

5.1.1. Теми рефератів

1. Місце психології в класифікації професій.
2. Розвиток практичної психології в Україні.
3. Загальна характеристика вікових періодів дорослої людини.
4. Профорієнтаційна робота практичного психолога.
5. Наукова робота в навчанні майбутніх психологів.
6. Психолог як експерт
7. Професійно-етичні кодекси психологів різних країн.

5.1.2. Теми курсових робіт
(не передбачено)**5.1.3. Теми наукових робіт**
(не передбачено)**6. Методи навчання**

Метою *лекційного курсу є засвоєння здобувачами вищої освіти психологічних знань які дозволяють правоохоронцю пізнати психічні особливості особистості у різних вікових категоріях. Одержані в курсі психологічні знання та вміння повинні допомогти майбутньому практичному психологу в оптимальній організації психологічної служби в суспільстві. В матеріалах курсу надані основні дослідження в області вікової психології. Засвоєння змісту навчальної дисципліни можливо на основі знань загальної, соціальної, педагогічної та спеціальної психології, психології особистості, а також педагогіки.*

Аудиторні заняття проводяться у формі у формі лекцій та семінарських занять.

Самостійна робота за кожною темою передбачає:

- вивчення прослуханого лекційного матеріалу за темою.
- вивчення основної літератури за темою та конспектування.
- вивчення додаткової літератури за темою та конспектування.
- ведення пошуку додаткової інформації для поглибленого вивчення теми.
- ведення пошуку в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих тем.
- написання реферату за обраною темою.

Індивідуальна робота передбачає роботу з основною та додатковою літературою у підготовці до семінарських занять, написанні доповідей, рефератів.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль (залік)

1. Загальна характеристика життєвої та пересічної психології.
2. Академічна та практична психологія, їх характеристика.

3. Взаємовідносини між психологією.
4. Історія становлення практичної психології як спеціальності.
5. Прикладна та практична психологія.
6. Основні форми роботи практичного психолога.
7. Психологічна освіта: поняття, задачі, види та методи.
8. Загальна характеристика психологічної діагностики.
9. Психодіагностичний метод, його специфіка.
10. Основні психодіагностичні підходи.
11. Загальна характеристика психологічного консультування.
12. Консультаційна бесіда як основний метод психологічного консультування, її модель.
13. Загальна характеристика психологічної корекції.
14. Методи психологічної корекції.
15. Психотерапія, її специфічні задачі та показання.
16. Психодинамічний напрям у психотерапії.
17. Поведінкова психотерапія.
18. Гуманістичний напрям у психотерапії.
19. Психогігієна як форма роботи практичного психолога.
20. Психопрофілактика, її основні напрями.
21. Психологічний супровід труда як напрям діяльності практичного психолога
22. Поняття про психологічну допомогу, рольова структура ситуації психологічної допомоги.
23. Поняття про психологічну службу
24. Структура, задачі та функції служби психологічного забезпечення оперативно-службової діяльності органів та підрозділів внутрішніх справ України.
25. Психологічна служба в школі.
26. Психологічна служба в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання.
27. Основні напрямки та завдання діяльності клінічного психолога.
28. Основні завдання психолога в сфері економіки та бізнесу.
29. Завдання діяльності психолога служби сім'ї та браку.
30. Центри та заклади науково-дослідної психології в Україні
31. Професіограма практичного психолога, її складові.
32. Професійно-важливі якості практичного психолога.
33. Оцінка результату професійної діяльності психолога-практика.
34. Робоче місце практичного психолога, його складові.
35. Кімната психологічного розвантаження, особливості її оформлення та функції.
36. Кімната психологічної релаксації.
37. Основні права та обов'язки практичного психолога
38. Основні професійно-етичні принципи роботи практичного психолога.
39. Специфічні професійно-етичні принципи при виконанні окремих

форм роботи.

40. Номенклатура спеціальностей наукових співробітників.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути: екзамени; тести; інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські; самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, підготовка рефератів, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за семестр} \end{array} \right) / 2 \cdot 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін

відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівника.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \frac{\text{Підсумкові бали за поточний семестр} + \text{Підсумкові бали за попередній семестр}}{2}$$

Вимоги до здобувачів стосовно засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної або індивідуальної роботи:

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 3 позитивних оцінок	Підготувати реферат та конспект за темою самостійної роботи.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	
		Оцінка	Пояснення
97 – 100	Відмінно ("зараховано")	A	„Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі
94 – 96			

90 – 93			навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
85 – 89	Добре ("зараховано")	В	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
80 – 84			
75 – 79			„Добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
70 – 74	Задовільно ("зараховано")	D	„Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
65 – 69			
60 – 64			„Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи несформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
40 – 59	Незадовільно („не зараховано”)	FX	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , потрібні практичні навички роботи несформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21 - 40			
1–34			„Безумовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу не освоєно , потрібні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

11. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна

1. Буткевич Т.В., Савицька Т.В. Практична психологія: Вступ до спеціальності: 2-ге вид. Навч. посібник Київ. Центр учбової літератури. 2010. 256 с
2. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: навч. посіб. Київ Четверта хвиля, 2014. 256 с.
3. Гуманістична психологія: Антологія: навч. посіб. для студ. ВНЗ: у 3 т./[за ред. Р. Трача, Г. Балла]. Т. 2: Психологія і духовність (Світоглядні аспекти

гуманістично зорієнтованих напрямів у сучасній західній психології). 2015. 279с.

4. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції: Активне соціально-психологічне навчання. Київ Вища шк. 2014. 679 с.

5. Балл Г. О. Категорія “культура особистості” в аналізі гуманізації загальної та професійної освіти: Зб. наук. праць/[за ред. І. А. Зязюна та Н. Г. Ничкало]. //Педагогіка і психологія професійної освіт: результати досліджень і перспективи. Київ. 2013. С. 51–61

6. Москальова А. С. Психологічна культура як необхідний чинник здорового способу життя студентської молоді. Вісн. Чернігів. держ. пед. ун-ту (Серія: Психологічні науки). Чернігів, 2015. Вип. 31, Т. II. С. 154–159.

7. Москальова А. С. Розвиток психологічної культури персоналу організацій. Актуальні проблеми психології Т. 1: Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія: зб. наук. праць Ін-ту психол. ім. Г. С. Костюка АПН України/[за ред. С. Д. Максименка, М. Л. Карамушки]. Київ. Міленіум, 2015. Ч. 15. С. 84–87.

8. Пророк Н. В. Практичний психолог: професійно-важливі якості. Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. праць ін-ту ім. Г.С. Костюка АПН України / за ред. С.Д. Максименка. Київ, 2014. Т. III. Ч. 8. С. 190–194

9. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: навч.- метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни/[В. А. Козаков, М. В. Артюшина, О. М. Котикова та ін.]; за заг. ред. В. А. Козакова. Київ. Вид-во КНЕУ, 2003. 829 с.

10. Рибалко В. В. Методологічні питання наукової психології (Досвід особистісно-центрованої систематизації категоріально-понятійного апарату)/В. В. Рибалко. Київ. НІКА-ЦЕНТР, 2003. 204 с.

Допоміжна

1. Біла О.Г. Соціально-психологічні детермінанти особистісного становлення психолога-практика Проблеми загальної та педагогічної психології: Зб. наук. пр. Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України Київ. ГНОЗІС, 2003. Т.V. Ч.6. С.18-22

2. Бочелюк В. Й. Психологія: вступ до спеціальності: Навч. посібник / В. Й. Бочелюк, В. В. Зарицка. Київ. Центр учбової літератури, 2007. 288 с.

3. Верко С.С. Психолог в організації: „за” і „проти” Актуальні проблеми психології: Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. Т.4. К. : Інститут психології ім. Г.С.Костюка, 2002. С.207-211.

4. Матвеева М.П. Організація роботи шкільного психолога: Методичні рекомендації Кам'янець-Подільський: Інформаційновидавничий відділ Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету, 2001. 36 с.

5. Москальова А. С. Психологічна культура — як необхідний фактор формування особистості. Проблеми сучасної пед. освіти. Серія: “Педагогіка і психологія” [зб. статей]. Київ Пед. преса, 2002. Вип. 4. С. 152–157 с.
6. Панок В.Г. Основні напрями професійного становлення особистості практичного психолога у вищій школі Практична психологія та соціальна робота. 2003. №4. С.14-17.
7. Про затвердження Положення про експертизу психологічної і соціологічного інструментарію, що застосовується в навчальних закладах (Наказ МОН України від 20.04.2001 р. № 330). 26. Про основні завдання психологічної служби системи освіти України у 2003–2004 навчальному році (Лист МОН України від 11.08.2003 р. № 1/9-380).
8. Про планування діяльності практикуючих психологів та соціальних працівників (педагогів) /Інструктивний лист Мін-ва освіти України. 2004. № 9/1. 29 груд. 325 с.
9. Савчин М.В., Гавриш З.С. Вступ до спеціальності: Психолог, практичний психолог: Навчальний посібник Івано-Франківськ : Місто НВ, 2007. 400 с. 45.
10. Сидоренко І.С. Актуальні напрямки роботи психолога в організаціях малого бізнесу Актуальні проблеми психології. Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. Т.4. К. : Інститут психології ім. Г.С. Костюка, 2002. С.211-213.
11. Скоков С.І. Психологічна служба в установах кримінально-виконавчої системи України Практична психологія та соціальна робота. 2002. №6. С.54-58.